

Openingswoord

Welkom onder dit *niet zomaar een dak boven wat hoofden*, maar het bijzondere weidse dak, zonder pilaren, van de St. Josephkerk, een architectonische bijzonderheid, om hier te luisteren naar *woorden van ver* en te ontvangen het *brood* waardoor wij aan God en *elkaar gegeven zijn*.

Welkom Pater Saraber, Toos Jurrius, oud-pastoor Leon Goertz, en pastoraal werksters Bärbel de Groot en Ria Wiendels, genodigden en belangstellenden, parochianen van buiten de geloofsgemeenschap Heelsum die met uw aanwezigheid uw betrokkenheid uit, en natuurlijk last but not least, op de eerste plaats natuurlijk u, parochianen en oud-parochianen van deze geloofsgemeenschap St Joseph.

Welkom bij deze laatste eucharistieviering in deze St Josephkerk waar velen van ons belangrijke momenten in hun leven gevierd en herdacht hebben.

Velen van ons zijn hier dan ook met veel emotie bijeen. Herinneringen komen op, gedachten en gevoelens. Misschien van verdriet of onmacht, of ook van “hadden we maar” of “konden we niet”, maar wellicht ook van berusting: zo is het gegaan, van overgave. Deze kerk was ooit gebouwd op de groei, en het is krimp geworden. We hebben het zien aankomen en waren niet bij machte het tij te keren. Dan kun je alleen maar erkennen, aanvaarden loslaten, om op een andere manier verder te kunnen. Zoals ook St Josef zelf eens moest aanvaarden dat zijn huwelijk met Maria anders zou verlopen dan hij misschien gedacht had, maar toch trouw bleef aan haar, en aan Gods plan met zijn leven.

Vragen wij om kracht om zelf ook steeds trouw te blijven aan God in de veranderende omstandigheden in het leven, en vragen wij vergeving voor die keren dat wij daarin te kort schoten, te kort schoten ook in dankbaarheid, voor het goede dat wij ontvingen.

Homilie

Broeders en zusters,

De lezingen die wij zojuist hoorden zijn de lezingen van de zondag. We hadden ook andere kunnen kiezen, bijvoorbeeld die van het St. Joseffest, maar de lezingen van vandaag boden ook genoeg aanknopingspunt bij het feit dat wij hier voor het laatst bijeen zijn.

Alleen al de hectiek waarin Jezus zich bevindt, van mensen die allemaal een beroep op hem doen, waarbij je moet kiezen, als ik die ene persoon help, heb ik geen tijd voor hem, luister ik naar haar, dan heb ik geen tijd voor hem, die hectiek rondom Jezus is herkenbaar voor pastores en vrijwilligers in de parochies van vandaag de dag. En hoe kan Jezus koers houden, om datgene te doen waarvoor Hij eigenlijk gekomen was, en wat kunnen wij daarvan leren?

Maar er zijn ook nog andere verbindingen tussen de lezingen en de reden dat wij hier samen zijn: het afscheid van de St Josephkerk.

Afscheid nemen doet pijn, het is een beetje sterven aan wat je dierbaar is, en over sterven en pijn gaat het ook in de eerste lezing en in het evangelie van vanmorgen.

We horen het verhaal van een vrouw die al 12 jaar aan bloedvloeing lijdt, vergeefs verschillende artsen geraadpleegd heeft, heel haar vermogen is eraan opgegaan, en waarschijnlijk ook haar lichamelijke kracht. Je zou bijna denken dat zij symbool staat voor de kerk in Nederland, die veel van haar kracht en vermogen is kwijtgeraakt, de kracht van de jongeren, de inspiratie en bezieling. Er is in de Nederlandse kerkprovincie de afgelopen jaren van alles geprobeerd, van beatmissen alweer lang geleden, andersoortige vieringen, maar het heeft de teloorgang niet kunnen stuiten, zoals alle artsen die die vrouw niet konden helpen. Het lijkt wel of de kerk in Nederland gaat sterven, zoals het dochttertje van Jäirus.

Zou Jezus nog op tijd komen?

Net als in het evangelie lijkt het van niet. Het lijkt wel of de kerk eerst nog verder moet sterven, voor er sprake is van nieuw leven. Zo moeten we ook in onze parochie afscheid nemen van kerkgebouwen, vijf jaar geleden de Goede Herderkerk in Ede, onlangs in Doorwerth, straks Lunteren, en nu vandaag de St Josephkerk in Heelsum, om te voorkomen dat we de toekomstige parochianen belasten met een niet meer te onderhouden erfgoed, hoe mooi en dierbaar ook.

Toekomstige parochianen? Zijn die er dan? Ja, Goddank ze zijn er. Ieder jaar zijn er volwassenen en kinderen die zich laten dopen en vormen, of komen mensen, die soms jarenlang de kerk en het geloof vergeten hadden, weer terug naar de kerk, omdat ze ontdekt hebben, dat er iets te vinden is, dat elders niet op die manier er is: rust voor de ziel, hoop op de toekomst over de dood heen, genezende liefde door de betrokkenheid van mensen op elkaar, het contact met God en de schoonheid van de eredienst.

Je kunt met de mensen die nu bewust voor het geloof kiezen in onze parochie nog geen kerkgebouw vullen, maar ze zijn wel belangrijk, ze geven hoop op de toekomst, aan de trouwe parochianen, de harde werkers van het eerste uur (*om met de woorden van een ander evangelie te spreken*) die al die jaren hun beste krachten hebben gegeven aan de parochie, aan hun kerk, zoals hier ook in Heelsum.

Als je zo trouw vrijwilligerswerk hebt verricht in een specifieke kerk, dan wordt die plek je dierbaar, je geloof vergroeit als het ware met die plek, en het kan soms moeilijk zijn, op een andere plek weer diezelfde verbondenheid te aanvaarden. Misschien moet je ook maar aanvaarden dat dat niet lukt, dat niets het gevoel kan vervangen dat hoorde bij die specifieke kerk, zoals hier de St Josephkerk, en dat je je eigen gevoel en aanpassingsvermogen gewoon overvraagt, als je zou denken dat een andere plek niet zou moeten uitmaken. Het maakt wel uit, de toekomst zal anders zijn, niet per se altijd slechter, ook niet altijd beter.

Te midden van alle gevoelens die samengaan met verandering en moeite met aanpassen is altijd de vraag:
waarom doen we dit, waar gaat het eigenlijk om?

Uiteindelijk gaat het om het behoud van ons geloof in God, onze trouw aan Jezus, en om op een manier die aangepast is aan de situatie van onze tijd, met zijn mooie en moeilijke kanten het geloof door te geven.

Want wij hebben een mooi en rijk geloof ontvangen. Ook het evangelie van vandaag getuigt daarvan. Het lijkt erop dat Jezus hier als een soort legendarische wonderdokter optreedt, en hoewel Hij natuurlijk wonderen heeft verricht (en dat doet Hij nog steeds, ook in onze parochie vandaag de dag) waren die wonderen toch niet de kern van zijn missie.

Zijn missie was uiteindelijk: het Koninkrijk Gods verkondigen.

Niet achterom kijken, maar vooruit. Wat is dan dat Koninkrijk Gods? Het is niet, zoals men zou kunnen denken, een soort staat met paspoorten en postzegels, het herstel van het Koninkrijk Israël, zoals veel Joden hoopten

Paus Benedictus leerde ons, dat Koninkrijk God, meer een werkwoord is: zeg maar het regeren, de werkzaamheid Gods in deze wereld.

Wat is dan die werkzaamheid van God, wat is God?

God is liefde zegt de apostel Johannes, en overal waar liefden en barmhartigheid is, daar is God. *Het Koninkrijk van God is overal waar de geest van God is*, en die Geest kun je op het spoor komen via Jezus: hij is het Koninkrijk Gods in eigen persoon, want Hij stierf als enige uit liefde voor alle mensen. En daarmee opent Hij voor de weg naar *die andere dimensie van het Koninkrijk van God: die van het eeuwige leven*.

Met deze twee dimensies van het Rijk Gods: enerzijds het Rijk Gods in deze wereld, door je open te stellen voor Gods geest, en je leven zinvol te maken door anderen te dienen uit liefde, en anderzijds het Rijk Gods in deze wereld, de toekomst, het eeuwige leven, door deze twee dimensies komt ons geloof, komt onze kerk tegemoet aan de meest existentiële verlangens van de menselijke ziel, het verlangen naar liefde en het verlangen naar eeuwigheid.

Zelfs de filosoof Nietzsche, die ooit bekend werd met de uitspraak dat God dood zou zijn, erkent het verlangen van de mens naar liefde en eeuwigheid, en dus eigenlijk naar God.

Jezus toont zijn liefde door zijn genezingen, maar tegelijk geneest Hij niet allen, want Hij komt niet om van deze wereld een Rijk Gods, een luilekkerland te maken, maar om hoop te brengen op de andere wereld van God, door zijn boodschap van geloof hoop en liefde geeft Hij het enige echte brood, het echte voedsel voor onze ziel.

Het lijkt echter wel dat veel zielen in deze tijd als het ware wegwijnen, zoals de bloedvloeiende vrouw, of slapen of gestorven zijn, zoals het dochttertje van Jäirus. Er is zoveel afleiding, zoveel te beleven en te consumeren, zoveel werk te doen, dan we nauwelijks meer toekomen aan de vragen waar het echt op aankomt:

waartoe zijn we op aarde, waarom zijn we er, en waar gaan we naartoe?

Het antwoord van Jezus boeit velen niet, omdat ze niet aan de vragen toekomen.

Maar het is natuurlijk niet gezegd dat het zo blijft. Ook van de menselijke ziel, die God vergeten is, die geestelijk dood lijkt, kan Jezus, net als van het dochttertje van Jäirus zeggen: Zij is niet gestorven maar slaapt.

En als zij wakker wordt, dan moet zij te eten hebben.

Dat eten, dat geestelijk voedsel kunnen wij bieden, niet onszelf, maar vanuit de rijkdom van ons geloof die wij hebben geërfd. Wij hebben een historische taak: wij hebben een rijk verleden, maar we lopen het gevaar nostalgisch te worden, of in het verleden te blijven hangen, als we niet de bakens verzetten en naar de toekomst kijken, en ons meer bewust worden van wat ons geloof te bieden heeft aan de mensen van onze tijd. Wij moeten het vuur brandend houden, in een tijd dat alles lauw lijkt, en dat lijkt een ondankbare taak, maar als de koude intreedt, als de mensen weer vragen stellen naar God, dan moeten we samen sterk staan, om hen niet in de kou te laten staan.

Ook de taak van Josef leek bescheiden en irrelevant, pleegvader voor een kind in een kleine stad in een uithoek van het land, dat lag in een uithoek van het Romeinse Rijk.

Zelf heeft Josef in dit aardse leven niets meegemaakt van de latere beroemdheid van Jezus, hij heeft Jezus gediend, zonder dat hij toen al kon zien waar dit allemaal voor diende. Zo kan ook het katholiek zijn in deze tijd lijken, dat je een gevoel hebt van waar dient het allemaal voor, maar het komt zeker aan het licht.

Het geloof, de zielen, de vragen naar God, zij zijn niet dood, maar zij slapen.

Zoals ook in eerdere eeuwen ons land kerk slapend leek, bijna dood.

Bijvoorbeeld toen kort na de reformatie het enorme priesterbestand van ongeveer 2000 in enkele jaren terugliep naar 24, toen de middeleeuwse kerken in Heesum en Renkum gesloten werden voor de katholieken, en in dit land mensen soms uren door de modder moesten lopen naar een schuilkerk, waar ze een boete konden krijgen voor de mis. Maar het vuur van het geloof brandde in hen, verborgen maar wel degelijk diep, totdat er andere tijden aanbraken, en zowaar in 1853 het geloof weer in de openbaarheid kon treden en er zelfs weer bisschoppen toegestaan waren. Ter herinnering aan de herleving van de katholieke kerk die ingeslapen leek, is er destijds een bronzen penning geslagen, en op die penning staat Jezus afgebeeld met het dochtertje van Jaïrus, met de woorden: "*non est mortua, sed dormit*", zij is niet gestorven, maar slaapt. Zo herinnert deze penning ons aan de dankbaarheid van destijds, en geeft zij hoop op een herleving na deze tijden, als wij de toekomst met vertrouwen tegemoet durven zien.

Laten we ons net als Josef in dienst stellen van de toekomst

Laten we de pijn van het verlies van het verleden proberen om te keren in dankbaarheid voor wat we ontvangen hebben, en vanuit die dankbaarheid de vreugde van het evangelie proberen over te brengen naar de nieuwe generatie.

Pastoor Henri W. M. ten Have